

Innledning

Kvalitetsrammeverkets mange elementer har i stor grad vært innrettet mot grunnskolen og i liten grad mot videregående hvor vi ikke har obligatoriske kartleggingsprøver og nasjonale prøver. I videregående skole berører kvalitetsrammeverket oss mest på statistikk, skolebidragsindikatorer samt elev- og lærlingeundersøkelsene.

Da det nasjonale kvalitetsrammeverket (NKVS) ble innført, ble det sagt at det skulle bidra til strukturkvalitet, prosesskvalitet og resultat-kvalitet i skolen. Har i altfor stor grad fått et resultat-kvalitetsfokus fra sentrale myndigheter – det skolene/skoleeierne trenger mer av er bistand til strukturkvalitet og prosesskvalitet!! (Og her har sentrale myndigheter glemt/skuffa oss).

NKVS var i stor grad et resultat av PISA-sjokket, det rammet grunnskolen mer enn vgo fordi det er 15-åringenes kompetanse som måles.

Det ligger selvfølgelig et krav til oss om å drive skolebasert vurdering og kvalitetsarbeid, jf den nye § 13-3e. Som betyr at vi skal:

- Ha forsvarlig system for å følge opp resultater fra nasjonale kvalitetsvurderinger
- Utarbeide årlig rapport om tilstanden knytta til læringsresultat, frafall og læringsmiljø. Denne rapporten skal diskuteres av fylkestinget
- Fylkeskommunen skal sørge for at skolene jevnlig vurderer i hvilken grad organiseringa, tilrettelegginga og gjennomføringa av opplæringa medvirker til å nå de målene som er fastsatte i Læreplanverket for Kunnskapsløftet. Elevene skal involveres i denne vurderinga

Tidligere prøver

Tidligere hadde vi læringsstøttende prøver og karakterstøttende prøver til særlig bruk på Vg1-nivå. Disse var frivillige og til hjelp for faglærere i undervisningsvurderingene. En læringsstøttende prøve hadde grunnleggende ferdigheter og fagferdigheter som tema. De kunne brukes flere ganger i året og skulle ikke rapporteres – elevene logget seg på Udirs prøvebank og så ble de målt mot nasjonale standarder/nivåer. Og et lite personlig innspill her, er begrepsforvirring og forståelse av hva Udir legger i begrepet grunnleggende ferdigheter. Et lite innspill her vil være at man i fagfornyelsen endrer fra «grunnleggende ferdigheter» til nødvendige ferdigheter. Flere faglærere brukte og likte disse prøvene, da de var til hjelp for realitetsorienteringa for eleven og for normering for faglæreren. Karakterstøttende prøver fantes i flere fag, og de ble savnet av mange faglærere da de forsvant. De var også frivillige – og tok utgangspunkt i ungdomsskolekompetanse. Mange brukte disse i kartlegging av elevene og som utgangspunkt for tilrettelegging av undervisninga. Prøvene forsvant ved innføring av fagfornyelsen.

I en periode fram mot 2015-2016 hadde vi obligatoriske kartleggingsprøver på Vg1. Disse skulle gjennomføres på høsten og være til hjelp for faglærere, samtidig som resultatene ble rapportert. De ble ikke savnet. Det var motstand mot å bruke disse også fordi de i liten grad var til hjelp for faglæreres videre arbeid med eleven. Det ble ofte instrumentelt gjennomført, men hadde liten faglig og didaktisk relevans for elev og for lærer.

Statistikk

Statistikkportalen, tidligere skoleporten.no, har oversikter over sluttvurderingene både lokalt og nasjonalt – dvs oversikter fra enhetene våre på eksamenskarakterer og standpunkt karakterer i fag. I analysebrettet får altså oversikt over tall som er sentrale i kvaliteten i opplæringstilbudet. Dette oppleves nyttig for skoles kvalitetsarbeid. Det finnes ingen andre muligheter for skolene til å måle egne resultater opp mot andre skoler – fylker (eller landssnitt) i fag, eller å måle egne resultater i fag over tid enn det statistikkportalen gir oss. Den viser også i tillegg ulike statistikkområder som; resultater og fravær, faktaopplysninger og trivsel og gjennomføring. Dette er verktøy som ikke må bli borte i nytt kvalitetsrammeverk.

Skolebidragsindikatorerne

Har vært mye kritisert. Skoler føler seg hengt ut. Oppleves i liten grad nyttig for skolene og for skoleeier. Skaper mer storm og «skam» enn til å bidra til kvalitetsheving. Manglende analysekompetanse kan også være en årsak til manglende bruk i skolene. Ekspertgruppa «En skole for vår tid» ledet av Sølvi Lillejord kom med denne vurderinga av skolebidragsindikatorerne i fjor: *Generelt anbefaler ekspertgruppen at skolebidragsindikatorerne brukes varsomt og etter intensjonene, som en tilleggsinformasjon til annen informasjon. Ekspertgruppen påpeker viktigheten av at skolebidragsindikatorerne ikke tillegges for mye vekt eller brukes til styringsinformasjon isolert sett.*

De tre indikatorerne: karakterpoeng, årsbestått og deltakelse har vi allerede kjennskap til – og bruker aktivt i eksempelvis vår egen tilstandsrapport. Her bruker vi mye midler fra nasjonalt hold på en rapport som ikke gir drahjelp lokalt. En bør drøfte om skolebidragsindikatorerne bør avskaffes i den formen de nå har fordi læringsmiljø og skoletrivsel eksempelvis ikke vektlegges – heller legges til grunn skolens brede mandat. Det er viktig at indikatorerne må sees i sammenheng med andre resultater og kilder til informasjon skoleeiere har om sine skoler dersom man tar i bruk skolebidragsindikatorerne jmr Sølvi Lillejord.

Elev- og lærlingeundersøkelsene

Nyttige verktøy, men omfattende og ressurskrevende å gjennomføre for skoler og for elever. Brukes aktivt av skoleavdelinger, skoler og fylkeskommune. Enkelte elevgrupper tas ut av undersøkelsen, det kan også medføre viktig informasjon uteblir.

Lav deltakelse i lærlingeundersøkelsen kan være en utfordring mht til validiteten i undersøkelsen.

Generelle betraktninger

Mens flere stortingsmeldinger på 1990-tallet omtalte skolebasert vurdering som en metode for å vurdere og utvikle kvaliteten i skolen, forsvant betegnelsen skolebasert vurdering rundt år 2000 og ble erstattet med betegnelsene kvalitetsutvikling og virksomhetsbasert vurdering. I 2017 kom det skolebaserte tilbake, men da som skolebasert kompetanseutvikling.

Analyseteamet i Vigo IKS jobber med å etablere et kvalitetsoppfølgingssystem gjennom de appene som nå utvikles. De skal erstatte det en tidligere hadde i Hjernen og Hjertet. Appene skal ha et data/elevutvalg som er tilpasset fylkeskommunenes (skoleeiers) behov for rapportering og som utvikles av fylkeskommunene selv. Det vil si at innholdet enkelt kan tilpasses endrede og/eller løpende behov.

På grunn av GDPR så er brukerundersøkelsene under revidering og i etterkant av en revidering kommer det jo nye versjoner. Det igjen gjør jo at vi ikke kan sammenligne med foregående år, som er en utfordring i seg selv. Den største utfordringen er vel egentlig å forankre viktigheten av målrettet og systematisk arbeid over tid som ikke er personavhengig men godt integrert i skolens rutiner og årshjul – noe som først og fremst er et lederansvar.

Utfordringen så langt med analyseverktøyene fra Udir har vært at det er for omfattende, for generelt og verktøyene tungvint å bruke. Det er behov for et fleksibelt, funksjonelt og intuitivt verktøy som også inneholder data skoler og skoleeier er kjent med og trygge på. Udir og SSB har sine måter å definere viktige indikatorer på, som kan avvike ganske mye fra hvordan skoleeier og de vgs vil definere de samme indikatorene. Det at det fremstår som samme indikatorer beregnes på ulike måter skaper forvirring og blir fort en avsporing i analysearbeidet.

Det er uklart fra myndighetenes side hvordan en skal drive skolebasert vurdering og kvalitetsutvikling, ikke klare begreper, rydding i paragrafer, (fra §13-10 i Opplæringsloven til § 25 i Kommuneloven), men fortsatt lite fokus. Lite kompetanseutvikling på dette fra sentralt hold– hver gjør så godt den kan